

Bài 13: Ngô Quyền

Cử binh:	<i>send army to war</i>	Tài trí:	<i>talented, intelligent</i>
Phòng bị:	<i>take precaution</i>	Thủy triều:	<i>tide</i>
Khiêu chiến:	<i>to wage war</i>	Chỉnh đốn:	<i>reorganize</i>

Năm 931 Dương Diên Nghệ là tướng của Khúc Hạo ngày trước nổi lên, mộ quân đánh đuổi bọn Lý Khắc Chính và Lý Tiến đi, rồi tự xưng làm Tiết Độ Sứ. Được sáu năm, Dương Diên Nghệ bị người nha tướng là Kiều Công Tiễn giết đi mà cướp lấy quyền. Khi ấy có người tướng của Dương Diên Nghệ là Ngô Quyền cử binh đi đánh Kiều Công Tiễn để báo thù cho chúa. Ngô Quyền là người làng Đường Lâm, cùng một làng với Phùng Hưng ngày trước (huyện Phú Thọ, tỉnh Sơn Tây) làm quan với Dương Diên Nghệ. Dương Diên Nghệ thấy người có tài trí mới gả con gái và phong cho vào giữ Ái Châu (Thanh Hóa). Khi được tin Kiều Công Tiễn đã giết mất Dương Diên Nghệ, Ngô Quyền liền đem quân ra đánh.

Khi quân Hoằng Tháo vào gần đến sông Bạch Đằng, thì bên này Ngô Quyền đã giết được Kiều Công Tiễn (938), rồi một mặt truyền lệnh cho quân sĩ phải hết sức phòng bị, một mặt sai người lấy gỗ bọc sắt nhọn, cắm ngầm ở dưới lòng sông Bạch Đằng, xong rồi chờ đến lúc nước thủy triều lên, cho quân ra khiêu chiến. Quân Nam Hán đuổi theo. Đến lúc nước xuống, Ngô Quyền hời quân đánh ập lại. Quân Nam Hán thua chạy, bao nhiêu thuyền mắc vào cọc gỗ thủng nát mất cả, người chết quá nửa. Hoằng Tháo bị Ngô Quyền bắt được, đem về giết đi.

Năm 939 Ngô Quyền xưng vương, đóng đô ở Cổ Loa (thuộc huyện Đông Anh, tỉnh Phúc Yên). Ngô Vương đặt quan chức, chế triều nghi, định phục sắc và chỉnh đốn việc chính trị trong nước, chí muốn dựng nghiệp lâu dài, nhưng chỉ làm vua được có 6 năm, đến năm 944 thì mất, thọ 47 tuổi.

Ngô Quyền đánh quân Nam Hán tại sông Bạch Đằng.

Trả Lời Câu Hỏi

(Cho các em trả lời những câu hỏi sau.)

1. Ai đã giết Dương Diên Nghệ?

---

2. Ngô Quyền và Dương Diên Nghệ có quan hệ như thế nào?

---

3. Vì sao Ngô Quyền lại giết Kiều Công Tiễn?

---

4. Ngô Quyền xưng vương năm nào? Đóng đô ở đâu?

---

5. Ngô Quyền làm vua được bao lâu?

Ngữ Vựng

(Giúp các em chọn và khoanh tròn các định nghĩa thích hợp với những từ sau.)

1. ...Dương Diên Nghệ bị người nha tướng là Kiều Công Tiễn giết đi mà **cướp** lấy quyền. Từ “**cướp**” có nghĩa là:
  - *Dùng bạo lực để giành lấy.*
  - *Nhường cho người khác.*
  - *Xin từ người khác.*
2. Khi ấy có người tướng của Dương Diên Nghệ là Ngô Quyền **cử binh** đi đánh Kiều Công Tiễn để báo thù cho chúa. Từ “**cử binh**” có nghĩa là:
  - *Dem quân đi đánh.*
  - *Kiểm người khác giúp.*
  - *Tự mình làm.*
3. ...truyền lệnh cho quân sĩ phải hết sức **phòng bị**... Từ “**phòng bị**” có nghĩa là:
  - *Cố gắng.*
  - *Chuẩn bị sẵn sàng để đối phó.*
  - *Không có chuẩn bị.*
4. ...chờ đến lúc nước **thủy triều** lên, cho quân ra khiêu chiến... Từ “**thủy triều**” có nghĩa là:
  - *Nước chảy.*
  - *Nước lên xuống.*
  - *Nước tụ lại.*
5. ...quân Nam Hán thua chạy, bao nhiêu thuyền **mắc** vào cọc gỗ thủng nát mất cả. Từ “**mắc**” có nghĩa là:
  - *Cắm xuống.*
  - *Treo lên.*
  - *Vướng, dính vào.*
6. Ngô Vương đặt quan chức, chế triều nghi, định phục sắc và **chỉnh đốn** việc chính trị trong nước... Từ “**chỉnh đốn**” có nghĩa là:
  - *Cứ theo như cũ.*
  - *Sắp đặt lại cho đúng phép tắc.*
  - *Xóa bỏ, không dùng nữa.*

Thêm Dầu

(Đọc cho các em thêm dầu.)

*Duoc sau nam, Duong Dien Nghe bi nguoi
nha tuong la Kieu Cong Tien giet di ma
cuop lay quyen.*

---

*Khi duoc tin Kieu Cong Tien da giet mat
Duong Dien Nghe, Ngo Quyen lien dem
quan ra danh.*

---

*Quan Nam Han thua chay, bao nhieu
thuyen mac vao coc go thung nat mat ca,
nguoi chet qua nua.*

Chính Tả

(Đọc cho các em viết chính tả. Sau đó, cho các em đọc lại từng câu.)

Sửa Lỗi Chính Tả

(Đọc cho các em sửa lỗi chính tả. Cho các em khoanh tròn những chữ sai lỗi chính tả. Sau đó, cho các em viết lại nguyên câu.)

*Dương Diên Nghệ thối người có tài trí mới gả con gái và phong cho vào
giữ Ái Châu. (3 lỗi)*

---

*Quân Nam Hán đuổi theo. Đến lúc nước xuống, Ngô Quyền hời quân
đáng ập lại. (3 lỗi)*

Tập Làm Văn – Miêu Tả Sự Vật

Khi miêu tả một sự vật như: một cây bút, một đóa hoa, một cái tủ, một cái máy thu thanh v.v., phương pháp chính được áp dụng là phương pháp ký họa. Ký họa là ghi và vẽ lại bằng lời văn cho người đọc cảm giác được mùi vị, âm thanh, màu sắc, hình dáng, v.v. của sự vật được miêu tả. Trong bài này chúng ta học về cách miêu tả những sự vật ở cùng chung với nhau.

Chúng ta biết rằng, trong thực tế các sự vật không đứng riêng rẽ nhưng ở chung với những sự vật khác và được xếp đặt bài trí trong một không gian giới hạn, như đồ đạc trong một phòng khách, trong một văn phòng, sách vở bày biện trên một bàn giấy v.v.. Sự vật phải miêu tả tùy theo tập hợp. Thí dụ: tập hợp sự vật là một phòng thì các sự vật là những đồ đạc trong phòng đó; tập hợp sự vật là một ngôi nhà lớn thì các sự vật là những căn phòng, những buồng, v.v..

PHƯƠNG PHÁP

Phương pháp căn bản để miêu tả một tập hợp sự vật là liệt kê miêu tả. Liệt kê nghĩa là kê ra từng sự vật; liệt kê miêu tả là vừa kê ra vừa miêu tả những sự vật. Tuy nhiên, khi miêu tả những sự vật trong một tập hợp, người ta không miêu tả rõ ràng từng chi tiết nhưng chỉ tả lại một vài nét đặc biệt của mỗi sự vật.

- **Kỹ Thuật Liệt Kê** – Trong việc liệt kê các sự vật, ta nên liệt kê trước hết các sự vật to lớn hoặc làm cho ta chú ý đến một cách đặc biệt.
- **Kỹ Thuật Miêu Tả** – Muốn mô tả các sự vật trong một tập hợp sự vật, ta nêu lên đặc điểm của sự vật đó hoặc định vị trí các sự vật.

LIỆT KÊ

Thí dụ:

Hãy tả một căn nhà vắng.

Trước hết, ta liệt kê tất cả các sự vật trong căn nhà, bắt đầu với sự vật lớn nhất và tiếp đến các sự vật ở chung quanh.

LIỆT KÊ

MIÊU TẢ

Cái giường.

Cái tủ.

Cái mắc áo.

Bức địa đồ.

Cái bàn.

Thùng lật vật.

Mấy đôi giày.

MIÊU TẢ

Sau khi liệt kê tất cả các sự vật, ta tiếp tục miêu tả những sự vật đó. Chú ý tới vị trí, hình dáng và tình trạng các sự vật.

LIỆT KÊ

MIÊU TẢ

Cái giường.

- Giữa gian buồng.
- Nhỏ.

Cái tủ.

- Bên cạnh giường.
- Cao, khóa kín.

Cái mắc áo.

- Gần đó.
- Nằm lay lắt.

Bức địa đồ.

- Trên tường.
- Cũ kỹ.

Cái bàn.

- Dưới đất, xế cửa.
- Con con.

Thù lật vật.

- Trên bàn.

Mấy đôi giày.

- Trên bàn.
- Lủng củng mấy đôi.

VIẾT THÀNH CÂU VĂN

Khi có đầy đủ thông tin, chúng ta dùng những thông tin đó để viết thành các câu văn:

Giữa gian buồng, có một cái giường nhỏ.

Bên cạnh, một chiếc tủ cao khóa kín.

Gần đấy, một cái mắc áo nằm lay lắt.

Trên tường có một bức địa đồ cũ kỹ.

Dưới đất, xé cửa một cái bàn con con.

Trên đế mười thừ lật vạt và lủng củng mấy đôi giày...

SẮP XẾP THÀNH ĐOẠN VĂN

Chúng ta ráp những câu trên thành một đoạn văn.

Một Căn Nhà

Nhà vắng teo. Giữa gian buồng, có một cái giường nhỏ. Bên cạnh, một chiếc tủ cao khóa kín. Gần đấy, một cái mắc áo nằm lay lắt; trên tường có một bức địa đồ cũ kỹ. Dưới đất, xếp cửa một cái bàn con con, trên để mười thừ lặt vặt và lủng củng mấy đôi giày...

Trong đoạn văn trên đây tác giả đã áp dụng triệt để phương pháp liệt kê miêu tả.

Liệt Kê: Một cái *giường*, một chiếc *tủ*, một cái *mắc áo*, một *bức địa đồ*, một cái *bàn*, mười *thứ lặt vặt*, mấy *đôi giày*.

Miêu Tả: Để miêu tả, tác giả cho biết vị trí, hình dáng hoặc tình trạng các sự vật trong căn nhà bằng những tĩnh từ, trạng từ, động từ và giới từ.

Cho biết vị trí: *bên cạnh*, *gần đấy*, *giữa*, *trên*, *dưới*.

Cho biết tình trạng và hình dáng: *nhỏ*, *cao*, *nằm lay lắt*, *cũ kỹ*, *con con*, *lặt vặt*, *lủng củng*.

Bài Tập – Tập Làm Văn (Miêu Tả Sự Vật)

Áp dụng kỹ thuật trên đây, hãy chọn một trong những đề sau và thực tập miêu tả bằng những đoạn văn chừng 5 dòng:

- Tả căn phòng riêng của em.
- Tả lớp học của em.
- Tả sân vườn nhà em.

LIỆT KÊ

MIÊU TẢ

Dùng những chi tiết trong bảng Liệt Kê/Miêu Tả để viết thành một đoạn văn khoảng 5 dòng:

